

Sygn. akt VIII U 301/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Dominika Smyrak

po rozpoznaniu w dniu 4 czerwca 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy K. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

na skutek odwołania K. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 2 stycznia 2019r. **nr** (...)

1. oddała odwołanie,
2. zasądza od K. O. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 301/19

UZASADNIENIE

Decyzją z 2 stycznia 2019r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że K. O. podlega do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych oraz wypadkowego:

- od 30 grudnia 2000r. do 31 grudnia 2002r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą,
- od 1 maja 2013r. do 1 stycznia 2014r. jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,
- od 1 listopada 2014r. do 30 września 2015r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą,

- od 1 października 2015r. do 8 listopada 2015r. jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością,

- od 9 listopada 2017r. jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że z posiadanej dokumentacji wynika, że od 8 lipca 2011r. do 8 listopada 2015r. oraz od 9 listopada 2017r. K. O. jest jedynym udziałowcem firmy (...) Sp. z o.o. i jednocześnie od 1 maja 2013r. do 1 stycznia 2014r. oraz od 1 listopada 2014r. do 8 listopada 2015r. oraz od 9 listopada 2017r. nie posiada tytułu zwalniającego z obowiązku zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej.

W odwołaniu od decyzji K. O. domagała się jej zmiany przez wskazanie, że podlegała do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego jedynie w okresach od 30 grudnia 2000r. do 31 grudnia 2002r. oraz od 1 listopada 2014r. do 30 września 2015r. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą. Wniosła również o zasądzenie od organu rentowego na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołująca zarzuciła, że błędne jest ustalenie organu rentowego, że w okresach od 8 lipca 2011r. do 8 listopada 2015r. oraz od 9 listopada 2017r. odwołująca jest jedynym udziałowcem (...) Sp. z o.o., gdy spółka posiada dwóch wspólników, z czego drugim jest D. P., posiadający w spółce 9 5% udziałów. Skoro odwołująca nie jest jedynym wspólnikiem ww. spółki, nie można jej uznać za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą w rozumieniu art.8 ust.6 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Odwołująca dodała, że nie istnieje tytuł ubezpieczenia społecznego bez faktycznego prowadzenia działalności gospodarczej. Nie można zatem mówić o samodzielnej podstawie podlegania ubezpieczeniu społecznemu wynikającemu wyłącznie z wpisu do ewidencji prowadzenia działalności gospodarczej, czy wpisu w KRS. Nawet fakt bycia wspólnikiem nieistniejącej faktycznie spółki, która nie została wykreślona z właściwego rejestru, nie powoduje nabycia tytułu do ubezpieczenia społecznego.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniosł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy wniosł również o zasądzenie od odwołującej zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że K. O. posiadała i nadal posiada 905 z 1000 udziałów w spółce. W takiej sytuacji, gdy odwołująca jest prawie jedynym wspólnikiem posiadającym 90,5% udziałów winna być kwalifikowana jako jednoosobowa spółka prawa handlowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 17 lipca 2009r. odwołująca K. O. zawarła z D. P. umowę spółki z ograniczoną odpowiedzialnością pod nazwą (...) Sp. z o.o. W umowie spółki podano, że kapitał zakładowy spółki wynosi 5 000 zł i dzieli się na 100 równych i niepodzielnych udziałów o wysokości po 50 zł każdy. Wspólnicy obejmują udziały w kapitale zakładowym spółki w następujący sposób (§6 umowy):

- D. P. – 95 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, o łącznej wartości 4 750 zł,

- K. O. – 5 udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy, o łącznej wartości 250 zł.

W §9 umowy wskazano, że do kompetencji Zgromadzenia Wspólników poza sprawami określonymi w przepisach kodeksu spółek handlowych, należy podejmowanie uchwał w sprawach: zmiany umowy spółki, wyrażania zgody na zbycie, zastawienie oraz inne obciążenie udziałów, przekształcenie podział i połączenie spółki, zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa lub jego zorganizowanej części oraz ustanowienie na nich ograniczonego prawa rzeczowego, wszelkich postanowień dotyczących roszczeń o naprawienie szkody wyrządzonej przy zawiązywaniu spółki lub sprawowaniu zarządu, uchwalenie regulaminu obrad Zgromadzenia Wspólników, wyrażanie zgody członkom Zarządu

na prowadzenie interesów konkurencyjnych lub udziału albo sprawowania funkcji w spółkach konkurencyjnych, wyrażenie zgody na tworzenie filii, oddziałów przedstawicielstw w kraju i za granicą, a także uczestniczenie w innych spółkach w kraju i za granicą, wyboru biegłego rewidenta.

Prezesem jednoosobowego zarządu spółki został D. P..

Na mocy uchwał nr 2 i 3 z 18 lutego 2011r. D. P. został odwołany z funkcji Prezesa Zarządu i funkcję tę powierzono odwołującej K. O..

Na mocy uchwały nr 1 z 12 maja 2011r. Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników spółki podwyższono kapitał zakładowy z kwoty 5 000 zł do kwoty 50 000 zł przez utworzenie 900 nowych, równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej po 50 zł każdy udział. Nowoutworzone udziały zostały objęte i pokryte przez K. O., która objęła 900 udziałów o łącznej wartości nominalnej 45 000 zł.

Na mocy uchwały nr 2/2011 dokonano zmiany umowy spółki w zakresie §6 przez stwierdzenie, że kapitał zakładowy spółki wynosi 50 000 zł i dzieli się na 1000 równych i niepodzielnych udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy; wspólnicy obejmują udziały w kapitale zakładowym spółki w następujący sposób:

- D. P. – 95 udziałów o łącznej wartości nominalnej 4 750 zł,
- K. O. – 905 udziałów o łącznej wartości nominalnej 45 250 zł.

Odwołująca K. O. w okresach spornych od 1 maja 2013r. do 1 stycznia 2014r., od 1 października 2015r. do 8 listopada 2015r. i od 9 listopada 2017r. nie posiada tytułu zwalniającego ją z obowiązku zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności.

/ dowód z: akt ZUS, odpisu aktów notarialnych – okoliczności bezsporne/

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie K. O. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 6 ust.1 pkt 5, art.12 ust.1 i art.13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2017r. poz.1778 ze zm.), obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne, które są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Osoba prowadząca pozarolniczą działalność, podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym od dnia rozpoczęcia wykonywania tej działalności do dnia zaprzestania jej wykonywania, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

W myśl art.8 ust.6 ustawy systemowej za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność uważa się m.in. osobę prowadzącą pozarolniczą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych i wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz wspólników spółki jawnej, komandytowej lub partnerskiej.

Osoba spełniająca warunki do objęcia obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi z kilku tytułów jest objęta obowiązkowo ubezpieczeniami z tego tytułu, który powstał najwcześniej. Może ona jednak dobrowolnie na swój wniosek być objęta ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi także z pozostałych, wszystkich lub wybranych, tytułów lub zmienić tytuł ubezpieczeń.

Kwestią sporną pozostawało, czy odwołująca podlega ubezpieczeniom społecznym jako wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Bezspornym przy tym było, że odwołująca w okresach spornych objętych decyzją zaskarżoną była jednym

z dwóch wspólników spółki posiadając 90,5% udziałów, gdy drugi wspólnik D. P. miał zaledwie 9,5% udziałów w spółce.

Stosownie do cytowanego wcześniej art.8 ust.6 pkt 4 ustawy systemowej, jedyny wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym na podstawie tytułu wynikającego z art.8 ust.6 pkt 4 – jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą (por. wyroki Sądu Najwyższego z: 11 września 2013r., II UK 36/13, LEX nr 1391783, 3 sierpnia 2011r., I UK 8/11, 9 czerwca 2010r., II UK 33/10, LEX nr 598436). Z treści tego przepisu wynika, że samo posiadanie statusu wspólnika jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością decyduje o podleganiu przez niego ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia działalności pozarolniczej (art.6 ust.1 pkt 5 ustawy systemowej). Powyższy przepis został wprowadzony od 1 stycznia 2003r. ustawą z 18 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2002 r. Nr 241, poz. 2074), a jego celem było rozszerzenie obowiązku ubezpieczenia społecznego wobec wspólników jednoosobowych spółek z o.o., aby nie musieli oni, w celu objęcia ubezpieczeniem, zawierać umów z własną spółką. Z uzasadnienia do projektu tej ustawy wynika, że ustawodawca kierował się w tym przypadku zasadą powszechności ubezpieczeń społecznych. W uzasadnieniu do wyroku z 15 listopada 2018r. sygn. III AUa 916/18 Sąd Apelacyjny w Katowicach zwrócił uwagę, że stosownie do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego ubezpieczenie społeczne jest formą zabezpieczenia społecznego opartą na zasadach przymusu, powszechności, wzajemności, na obowiązku płacenia składek i na roszczeniowym charakterze świadczeń. Prawo do świadczeń uzależnione jest od spełnienia ustawowych wymagań dotyczących opłacania składek oraz odpowiedniego czasu trwania ubezpieczenia. Samo objęcie danej osoby ubezpieczeniem emerytalnym nie jest efektem swobodnej decyzji jednostki, ale wynika z rozstrzygnięcia przyjętego przez ustawodawcę. Osoba, która zalicza się do grupy podmiotów wskazanych w art. 6 i art. 8 ustawy systemowej, nie może zatem, kierując się szeroko rozumianą swobodą decydowania o własnym postępowaniu, zrzec się statusu ubezpieczonego oraz uchylić się od ustawowych obowiązków wynikających z tego faktu. Odnosząc się do norm konstytucyjnych Sąd Apelacyjny zwrócił uwagę, że określona w art.22 Konstytucji RP zasada swobody działalności gospodarczej, musi być odczytywana łącznie z normą odwołującą się do solidarności i ważnego interesu publicznego (art.20 Konstytucji RP). Normy konstytucyjne zawierają gwarancje prawa każdego obywatela do zabezpieczenia społecznego (art.67 Konstytucji RP), kształtując zasadę powszechności ubezpieczeń społecznych, poprzez objęcie nimi wszystkich grup zawodowo czynnych. I wreszcie art.84 Konstytucji RP wyznacza obowiązek ponoszenia ciężarów składkowych.

W niniejszej sprawie odwołująca K. O. była większościovym wspólnikiem (...) Sp. z o.o. posiadając zdecydowaną większość udziałów w spółce, bo 90,5 %, a w konsekwencji zdecydowaną większość głosów na zgromadzeniu wspólników. Zatem była wspólnikiem dominującym, a więc faktycznie osobą decyzyjną w spółce. Jej pozycja jako wspólnika większościovego miała zasadniczy wpływ na działalność spółki, biorąc pod uwagę, że zgodnie z przepisami Kodeksu spółek handlowych (art.245 k.s.h.), uchwały dotyczące działalności spółki z ograniczoną odpowiedzialnością są podejmowane co do zasady bezwzględną większością głosów. Odwołująca mogła więc przy takim układzie właścicielskim samodzielnie podejmować uchwały dotyczące najważniejszych spraw spółki - kierunków jej działalności, zmiany umowy spółki, jej rozwiązania, zbycia przedsiębiorstwa itd. Udział drugiego wspólnika D. P. był w istocie iluzoryczny, bo nie miał i nie mógł mieć wpływu na podejmowane przez Zgromadzenie Wspólników uchwały.

Rację ma odwołująca, że powołane przez organ rentowy orzeczenia m.in. Sądu Najwyższego z 3 sierpnia 2011r. I UK 8/11 i z 12 lipca 2017r. II UK 295/16 dotyczą nieco odmiennego stanu faktycznego, niemniej jednak w uzasadnieniach tych wyroków, podobnie jak w innych wyrokach zapadłych na tle analogicznych stanów faktycznych, znajdują się rozważania ogólnej natury odnoszące się do jedynego (niemal jedynego wspólnika), które mogą być przydatne dla rozpoznania niniejszej sprawy.

Odnosząc się do zarzutu, że powołany przez organ rentowy wyrok Sądu Najwyższego nie może mieć zastosowania bo przyjmuje on iluzoryczność udziałów w sytuacji, gdy proporcja udziałów kształtuje się jako 99/100 do 1/100, gdy tymczasem w rozpoznawanej sprawie proporcja ta wygląda 90,5% do 9,5%, to zarzut ten jest bezzasadny z przyczyn wskazanych powyżej. Nadto zwrócić należy uwagę, że w powołanym wcześniej wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach Sąd ten przyjął, że jedynym (niemal jedynym) wspólnikiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jest wspólnik, który posiada 92% udziałów w spółce.

Wreszcie, podkreślić należy, że w orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że wspólnik jednoosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością objęty jest obowiązkiem ubezpieczenia bez względu na to czy spółka prowadzi działalność gospodarczą, czy też czy wspólnik ten faktycznie działa w imieniu spółki. Obowiązek podlegania powiązany jest bowiem jedynie z posiadaniem określonego statusu prawnego (por. wyroki NSA z 22 marca 2017r. II GSK 187/17, z 11 stycznia 2019r. II GSK 4767/16, wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 19 grudnia 2018r. III AUa 257/18).

Reasumując Sąd uznał, że zaskarżona decyzja jest prawidłowa i stąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie jako bezzasadne.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art.98 k.p.c. i art.99 k.p.c. w związku z §9 ust.2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018r., poz.265).

(-) SSO Grzegorz Tyrka